

УДК 351:316.44:616-036

DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2026-17-97-104>

Коломий Володимир, аспірант кафедри публічного управління та адміністрування Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Жицького

Kolomyi Volodymyr, postgraduate student of the Department of Public Management and Administration of Stepan Gzhytsky Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-0158-1084>

ТРАНСФОРМАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ПІДХОДІВ У РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ САМОДОСТАТНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЩОДО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

TRANSFORMATION OF MANAGEMENT APPROACHES IN THE IMPLEMENTATION OF FINANCIAL AND ECONOMIC INDEPENDENCE OF TERRITORIAL COMMUNITIES WITH REGARD TO SOCIAL SECURITY

Анотація. Дослідження присвячено теоретико-прикладному обґрунтуванню управління фінансово-економічною самодостатністю громад як базового чинника розвитку регіональних систем. Особливу увагу приділено трансформації місцевих фінансів в умовах фіскальної децентралізації та оцінці інституційних спроможностей муніципалітетів самостійно генерувати внутрішні ресурси. Зважаючи на сучасні безпекові виклики, актуалізовано специфіку функціонування локальних бюджетів у період макроекономічних шоків та визначено потенціал територіальних громад у забезпеченні загальної економічної стабільності регіонів.

Проаналізовано структурно-функціональні елементи державного регулювання та місцевого адміністрування, зокрема чинні нормативні імперативи, архітектоніку міжбюджетних відносин та інструменти стимулювання інвестиційної активності на місцях, що сукупно формують умови для досягнення фіскальної автономії. Досліджено інтеграційні зв'язки між фінансовим капіталом, муніципальними активами та людським потенціалом територій, які виступають основою для розгортання паритетного діалогу між органами публічної влади, локальними суб'єктами господарювання та консолідованими інститутами громадянського суспільства.

У результаті дослідження ідентифіковано ключові бар'єри, що обмежують самодостатність громад, зокрема хронічний дисбаланс між видатками та власними доходами, високу субвенційну залежність та поглиблення міжрегіональної диференціації. Обґрунтовано, що деструктивні чинники знижують стійкість місцевих бюджетів, погіршують стан інфраструктури та лімітують спроможність влади надавати якісні публічні послуги. В умовах сучасних безпекових викликів та обмеженості ресурсів такі фіскальні бар'єри критично лімітують спроможність територіальних громад самостійно фінансувати відновлення інфраструктури та гарантувати якісні публічні послуги.

Запропоновано управлінські підходи до модернізації механізмів управління фінансовою самодостатністю ОТГ через оптимізацію доходів, розвиток міжмуніципального співробітництва та залучення приватного капіталу в критичну інфраструктуру. Наголошено на пріоритетності стратегічного планування на основі точних економічних розрахунків, що є обов'язковою умовою для подолання просторових диспропорцій та формування збалансованої системи врядування в Україні.

Ключові слова: публічне управління, трансформація, реалізація, державна політика, фінансово-економічна самодостатність, територіальні громади, соціальне забезпечення, децентралізація, інституції, управлінські підходи.

Abstract. The study is devoted to the theoretical and applied substantiation of the management of financial and economic self-sufficiency of communities as a basic factor in the development of regional systems. Particular attention is paid to the transformation of local finances in the context of fiscal decentralization and the assessment of the institutional capabilities of municipalities to independently generate internal resources. Taking into account modern security challenges, the specifics of the functioning of local budgets during periods of macroeconomic shocks are updated and the potential of territorial communities in ensuring the overall economic stability of regions is determined.

The structural and functional elements of state regulation and local administration are analyzed, in particular, the current regulatory imperatives, the architecture of intergovernmental relations and instruments for stimulating investment activity in the localities, which together form the conditions for achieving fiscal autonomy. The integration links between financial capital, municipal assets and human potential of territories have been investigated, which serve as the basis for the development of parity dialogue between public authorities, local business entities and consolidated civil society institutions.

The study identified key barriers limiting the self-sufficiency of communities, in particular the chronic imbalance between expenditures and own revenues, high subvention dependence and deepening interregional differentiation. It is substantiated that destructive factors reduce the sustainability of local budgets, worsen the state of infrastructure and limit the ability of authorities to provide quality public services. In the context of modern security challenges and limited resources, such fiscal barriers critically limit the ability of territorial communities to independently finance the restoration of infrastructure and guarantee quality public services.

Management approaches to modernizing the mechanisms for managing the financial self-sufficiency of ATCs through revenue optimization, development of intermunicipal cooperation and attraction of private capital to critical infrastructure are proposed. The priority of strategic planning based on accurate economic calculations is emphasized, which is a prerequisite for overcoming spatial disparities and forming a balanced system of governance in Ukraine.

Keywords: public administration, transformation, implementation, state policy, financial and economic self-sufficiency, territorial communities, social security, decentralization, institutions, management approaches.

Постановка проблеми. Ефективність реформи децентралізації та динаміка регіонального розвитку в Україні безпосередньо залежать від здатності територіальних громад досягати фінансово-економічної самодостатності. Проте на практиці цей процес гальмується високою субвенційною залежністю місцевих бюджетів, дефіцитом власних податкових надходжень та поглибленням міжрегіональних диспропорцій. Сьогодні існує об'єктивна потреба в глибшому вивченні адаптивних моделей міжмуніципального співробітництва, інструментів міжбюджетного регулювання та правил ефективного управління місцевим боргом, запозичених із закордонної практики.

Зазначене зумовлює необхідність подальшого розроблення дієвих механізмів публічного управління, що дозволять інтегрувати внутрішній ресурсний потенціал громад у загальну систему забезпечення стійкого субрегіонального розвитку та повоєнного відновлення України. Додатковим деструктивним чинником є розрив між нормативним забезпеченням фінансової автономії громад та реальними інструментами її реалізації на місцях. Слабкість партнерства між публічною владою та бізнесом призводять до неефективного використання локального ресурсного потенціалу. Існує необхідність модернізації механізмів публічного управління фінансово-економічною спроможністю ОТГ, що є ключовою умовою для формування стійкої архітектури врядування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні засади формування фінансово-економічної самодостатності територіальних громад та оптимізації регіонального розвитку перебувають у центрі уваги багатьох вітчизняних науковців. Питання фінансово-бюджетної спроможності громад, зокрема трансформація концепцій публічного управління в умовах реформи децентралізації, детально аналізуються у наукових працях П. Маліборського [1],

який наголошує на ризиках появи фінансово неспроможних територій через недостатність власних ресурсів для покриття видаткових повноважень.

Особливості забезпечення спроможності місцевих бюджетів в умовах воєнного стану та безпекових викликів досліджує Г.Джегур [2], фокусуючи увагу на динаміці наповнюваності бюджетів за 2020–2024 рр. та проблемах недовиконання планів за видатками. Водночас І. Соколюк [3] розглядає фінансову спроможність об'єднаних територіальних громад як фундаментальний фактор регіонального сталого розвитку, аналізуючи вплив інституційної готовності, цифровізації та податкового потенціалу на життєздатність територій.

Попри ґрунтовність наявних напрацювань, фінансова спроможність територіальних громад усе ще потребує додаткового переосмислення з урахуванням сучасних кризових деструкцій. Більшість авторів фокусується на фіксації існуючих проблем дефіцитності бюджетів та аналізі динаміки трансфертів, тоді як прикладні інструменти досудового врегулювання фінансових проблем та запобігання умовному «банкрутству» громад залишаються поза увагою дослідників.

Метою статті є теоретичне обґрунтування інституційних засад фінансово-бюджетної спроможності територіальних громад, а також розробка практичних рекомендацій щодо модернізації управлінських підходів та впровадження ефективних соціально-економічних механізмів в умовах сучасних викликів.

Виклад основного матеріалу. Трансформація системи українського врядування вивела на перший план необхідність формування принципово нових підходів до забезпечення життєздатності первинних ланок місцевого самоврядування. У сучасних умовах управління розвитком територій перестає бути виключно інструментом виконання директив вищих органів влади, а перетворюється на складний процес координації внутрішніх ресурсів. Ключовим індикатором успішності процесів є фінансово-економічна самодостатність, яка визначає здатність громад не просто покривати поточні видатки, а й формувати довгострокові плани. Без належного економічного базису будь-які спроби забезпечити збалансований регіональний розвиток залишатимуться лише декларативними намірами, оскільки спроможність влади вимірюється обсягом мобілізованого всередині громади капіталу.

Історичним поштовхом до зміни фінансової філософії територій стала фіскальна децентралізація, яка перерозподілила податкові потоки та розширила власні повноваження муніципалітетів. Законодавче закріплення за місцевим рівнем стабільних джерел надходжень, таких як частка податку на доходи фізичних осіб, єдиний податок та плата за землю, заклало інституційний фундамент під поняття фінансова автономія, що дозволило поступово відійти від практики тотального бюджетного утримання, коли більшість фінансових рішень погоджувалися в центрі. Натомість сучасні територіальні громади отримали право самостійно визначати пріоритети фінансування, орієнтуючись на реальні потреби своїх мешканців та специфіку локальної економіки.

Проте інституційне середовище в Україні формується в умовах безпрецедентних зовнішніх шоків, що змушує суттєво коригувати класичні теоретичні моделі [4]. Тривала безпекова криза наочно продемонструвала, що місцеві бюджети є найбільш вразливим елементом фінансової системи, який першим приймає на себе удари дестабілізації. Руйнування промислових об'єктів, релокація бізнесу та міграція працездатного населення призвели до різкого стиснення податкової бази в одних регіонах, і водночас до надмірного навантаження на соціальну інфраструктуру в інших. Інституційна спроможність громад на місцях визначається їхнім умінням оперативно переформатувати фінансові плани та знаходити нестандартні джерела покриття дефіциту.

Ефективне функціонування фінансово-економічного механізму на рівні громади неможливе без чіткого розуміння його внутрішньої структури. Цей механізм включає не лише суто фіскальні інструменти, але й систему майнових, земельних та договірних відносин, які перебувають у сфері регулювання місцевої влади. Коли ми говоримо про спроможність, то маємо на увазі здатність менеджменту громади трансформувати наявний географічний, природний чи логістичний потенціал у реальні фінансові потоки. Подолання внутрішніх криз вимагає відмови від реактивного управління

на користь проактивного стратегування, де кожне управлінське рішення оцінюється з позиції його довгострокового впливу на фінансову незалежність території.

Сучасний стан розвитку територіальних громад характеризується глибокою фінансовою асиметрією, яка посилилася протягом 2024–2025 рр. Глибокі просторові диспропорції між різними регіонами, а також усередині самих областей, зумовлені як історичними особливостями розміщення підприємств, так і нерівномірним руйнівним впливом безпекової кризи. Громади, які володіють потужним промисловим базисом або вигідним логістичним розташуванням, демонструють високі показники адаптивності, тоді як суто аграрні або депресивні території практично позбавлені внутрішніх джерел для самостійного розвитку. В таких умовах вимагає відмови від уніфікованих підходів, оскільки фінансова автономія не може бути досягнута за допомогою однакових інструментів у промисловому центрі та у віддаленій місцевості.

Головним деструктивним чинником, що обмежує потенціал локального самоврядування в останні роки, залишається незбалансованість структури надходжень та суттєві зміни в законодавстві. Зокрема, ухвалення Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо забезпечення пред'явлення невідкладних видатків» суттєво переформатувало фінансовий простір громад. Усе спрямоване на концентрацію ресурсів для сектору оборони на державному рівні, водночас оголило хронічну дефіцитність багатьох громад. Висока субвенційна залежність від державного бюджету, яка у 2025 р. знову зросла для значної частини територій, нівелює саму суть реформи, оскільки базові місцеві бюджети втратили значну частку власного фіскального ресурсу.

Інституційна спроможність муніципалітетів стикається з серйозним викликом у сфері адміністрування власних неподаткових доходів та використання норм чинного законодавства. Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [5] та положень Податкового кодексу [6], територіальні громади мають право самостійно встановлювати ставки місцевих податків і зборів, проте цей інструмент використовується не повністю. Через незавершеність процесів інвентаризації та відсутність актуальних нормативно-грошових оцінок земель значна частина реального ресурсного потенціалу громад залишається в тіні. Брак кваліфікованих фахівців у фінансових відділах місцевих рад призводить до того, що громади втрачають значні надходження від оренди комунального майна та плати за землю, що поглиблює існуючі фінансово-економічні розриви.

З огляду на це, загальний регіональний розвиток гальмується через розпорошення фінансового капіталу на дрібні поточні потреби замість його концентрації на стратегічних проєктах відновлення. Бюджети багатьох громад через обмеженість ресурсів працюють у режимі виживання, коли всі наявні кошти спрямовуються на утримання бюджетних установ. У таких реаліях капітальні видатки та інвестиційні програми фінансуються за залишковим принципом, що призводить до швидкого зносу критичної інфраструктури. Без реструктуризації видаткової частини, використання можливостей Бюджетної декларації та впровадження жорсткого фінансового моніторингу досягнення реальної самодостатності територій залишатиметься неможливим у поточному бюджетному періоді.

Розширення внутрішнього фіскального простору вимагає від органів місцевого самоврядування активного використання наявних неподаткових ресурсів [7]. Основним важелем тут виступає капіталізація комунального майна та оптимізація земельних відносин, які складають матеріальну основу місцевої влади. Раціональне проведення аукціонів з оренди та продажу вільних ділянок дозволяє залучати додаткові кошти, які спрямовуються на фінансування капітальних видатків. Ефективне управління локальними активами створює надійне підґрунтя для наповнення бюджету розвитку та знижує загальну фіскальну вразливість громади.

Розвиток локального підприємництва є ще одним фундаментальним джерелом формування економічної стійкості. Місцева влада може стимулювати ділову активність через створення гнучких умов для малого та середнього бізнесу, надання консультаційної підтримки та спрощення дозвільних процедур. Зростання кількості діючих суб'єктів господарювання безпосередньо

збільшує надходження від єдиного податку та акцизних зборів. Такий підхід допомагає диверсифікувати структуру доходів, забезпечуючи стабільний фінансовий потік навіть у періоди загального макроекономічного спаду.

Цілеспрямоване залучення зовнішніх інвестицій та участь у грантових програмах дозволяють громадам компенсувати брак власних капіталовкладень. Органи публічної влади мають фокусуватися на розробці якісних інвестиційних паспортів територій та формуванні привабливих індустріальних майданчиків. Фінансова автономія суттєво зміцнюється, коли для реалізації масштабних інфраструктурних проєктів залучаються кошти міжнародних донорів або вітчизняних фондів. Це дає змогу знімати зайве навантаження з видаткової частини місцевих бюджетів та спрямовувати звільнені ресурси на вирішення гострих соціальних проблем.

Загальний регіональний розвиток за таких умов отримує новий якісний імпульс, оскільки територіальні громади перетворюються з пасивних прохачів на активних суб'єктів ринку. Впровадження інструментів державно-приватного партнерства дозволяє об'єднувати фінансові можливості публічного сектору та мобільність приватного капіталу. Спільне фінансування локальних проєктів підвищує рівень довіри між бізнесом та владою, створюючи довгострокові передумови для подолання просторових диспропорцій. Системне використання вказаних економічних інструментів є єдиним дієвим шляхом до досягнення справжньої самодостатності територіальних громад.

Оцінка інституційного базису громад свідчить, що більшість територій не здатна самостійно подолати просторові диспропорції через обмеженість внутрішнього капіталу [8]. Оптимальним виходом із цієї фінансової пастки є горизонтальна інтеграція ресурсів через угоди про міжмуніципальне співробітництво. Практика Міністерства розвитку громад та територій України фіксує понад 900 діючих договорів про співпрацю, укладених між різними суб'єктами місцевого самоврядування. Найбільшу фінансову ефективність демонструють проєкти у сфері управління відходами, утримання доріг та спільного фінансування медичних установ. Публічне управління, орієнтоване на таку кооперацію, дозволяє знизити питомі витрати локальних бюджетів на обслуговування інфраструктури в середньому на 15–20% та суттєво підвищити якість публічних благ.

Досвід реалізації спільних інфраструктурних проєктів в умовах безпекової кризи дозволяє структурувати ключові форми партнерства. Територіальні громади найчастіше використовують кілька перевірених законодавчих моделей спільної діяльності, які безпосередньо впливають на їхній регіональний розвиток. Ці моделі передбачають об'єднання фінансових ресурсів, делегування окремих завдань із відповідним переданням коштів, а також утворення спільних комунальних підприємств чи установ.

Фінансова автономія кожної окремої громади лише виграє від такої інтеграції, оскільки великі об'єкти інфраструктури потребують обсягів фінансування, які не під силу одному місцевому бюджету. Спільні проєкти мають значно більші шанси на отримання фінансової підтримки з боку Державного фонду регіонального розвитку або міжнародних фондів, ніж одноосібні заявки бідних сільських територій. Кооперація створює ефект масштабу, що є критично важливим для відновлення економіки в повоєнний період та залучення стратегічних інвесторів у регіон. Зрештою, міжмуніципальна взаємодія виступає дієвим інструментом згладжування фінансово-економічних розривів та закладає підґрунтя для довгострокової самодостатності територіальних громад.

Подолання виявлених деструкцій та мінімізація просторових диспропорцій вимагають переходу до проактивної моделі врядування, де ключовим завданням стає оптимізація внутрішнього фіскального простору. Першочерговим кроком у цьому напрямі є проведення суцільного аудиту та повної інвентаризації земельних ресурсів та об'єктів комунальної власності, що перебувають у розпорядженні органів місцевого самоврядування. Формування актуальних баз даних та оновлення нормативно-грошової оцінки земель дозволять вивести з тіні реальних землекористувачів і суттєво наростити надходження від плати за землю та податку на нерухомість.

Такий підхід забезпечить надійне інституційне підґрунтя для розширення власних доходів, перетворюючи пасивні активи на реальний фінансовий капітал.

Наступним стратегічним рішенням є диверсифікація структури доходів місцевих бюджетів через стимулювання локальної економічної залученості та впровадження інструментів результатноорієнтованого бюджетування. Територіальні громади мають відмовитися від практики фінансування утримання установ за кошторисним принципом і перейти до фінансування конкретних публічних послуг на основі затверджених стандартів якості. Одночасно з цим необхідно перебудувати взаємодію з місцевим бізнесом, створюючи для малих і середніх підприємств сприятливий фіскальний клімат через диференційовані ставки місцевих зборів. Зменшення залежності від державного бюджету стане можливим лише тоді, коли локальний менеджмент буде безпосередньо зацікавлений у розширенні кола платників податків на своїй території.

Важливим вектором стабілізації виступає впровадження гнучких моделей залучення довгострокових інвестицій через механізми державно-приватного партнерства без додаткового навантаження на видаткову частину. Органи публічної влади повинні виступати ініціаторами створення спільних підприємств у сфері комунального господарства, енергозбереження та переробки відходів, залучаючи приватний капітал під чіткі інституційні гарантії. Це дозволить розвантажити місцеві бюджети від капітальних витрат на оновлення критичної інфраструктури, перенаправляючи вивільнені кошти на соціальну підтримку мешканців та кадрове зміцнення управлінських команд. Фінансова автономія у такий спосіб отримує новий якісний зміст, де стійкість громади базується на паритетному діалозі влади, локального бізнесу та інвесторів [9].

Консолідація запропонованих рішень потребує системної модернізації кадрової політики органів місцевого самоврядування як базового елемента інституційної спроможності. Необхідно запровадити постійно діючі програми підвищення кваліфікації для фінансистів та управлінців громад на базі субрегіональних експертних платформ, що дозволить оперативно освоювати сучасні методи фінансового моніторингу та кризового планування. Формування конкурентоспроможних умов праці та залучення молодих фахівців до розробки муніципальних інвестиційних проєктів дозволить нівелювати кадрові ризики, викликані безпековою кризою. Якісний управлінський потенціал є тією критичною умовою, без якої неможливо трансформувати нормативні повноваження у реальні економічні результати.

Практичне розгортання архітектури міжмуніципального співробітництва має перерости з поодиноких угод у системні міжтериторіальні кластери. Об'єднання фінансових зусиль кількох суміжних територіальних громад навколо великих інфраструктурних проєктів дозволить мінімізувати питомі витрати кожного учасника на утримання спільних об'єктів. Державна політика у сфері субрегіонального розвитку має стимулювати такі процеси через надання пріоритетного доступу до коштів цільових фондів відновлення саме для тих проєктів, які реалізуються на засадах кооперації. Це забезпечить синергетичний ефект, коли обмежені ресурси окремих територій концентруються на досягненні спільних цілей, нівелюючи просторові розриви.

Комплекс інституційних та фінансово-економічних рішень закладає міцний фундамент для формування збалансованого та фінансово незалежного муніципального простору через узгодження стратегій локального розвитку з макроекономічними пріоритетами держави дозволить вибудувати стійку систему врядування, здатну ефективно функціонувати в умовах високої невизначеності. Поетапне впровадження цих інструментів забезпечить не лише стабілізацію бюджетних систем територіальних громад, а й запустить довгострокові внутрішні двигуни економічного зростання. Публічне управління, модернізоване на таких засадах, стане головним гарантом життєздатності та конкурентоспроможності регіонів у повоєнній перспективі.

Висновки. Модернізація системи публічного управління територіальними громадами в Україні виступає базовою передумовою забезпечення їхньої фінансово-економічної самодостатності та збалансованого регіонального розвитку. Класичні підходи до формування муніципальних фінансів вичерпали свій ресурс під впливом безпекових викликів та законодавчих трансформацій, що суттєво загостило наявні просторові диспропорції. Подолання глибокої

субвенційної залежності місцевих бюджетів та мінімізація економічних розривів вимагають докорінної зміни філософії використання локального потенціалу. Головний акцент має бути перенесений на проактивну капіталізацію комунальних активів, детінізацію земельних відносин, проведення суцільних аудитів майна та розширення фіскального простору через створення сприятливих умов для малого і середнього бізнесу.

Реальна фінансова автономія територій у сучасних реаліях досягається за рахунок синергії горизонтальної інтеграції ресурсів та підвищення якості муніципального менеджменту. Системне розгортання угод про міжмуніципальне співробітництво та формування міжтериторіальних інфраструктурних кластерів дозволяють громадам долати брак внутрішнього капіталу без додаткового фіскального навантаження на державну систему. Залучення інвестицій на засадах державно-приватного партнерства та впровадження ефективного бюджетування мінімізують витрати на утримання критичних об'єктів. Перспективи стабілізації субрегіональних систем безпосередньо пов'язані з посиленням інституційної спроможності управлінських команд на місцях, оскільки якісний кадровий потенціал є визначальним чинником формування стійкої архітектури врядування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Маліборський П. Фінансово-бюджетна спроможність територіальних громад. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2023. № 6. С. 131–140. <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2023-6-131-140>.
2. Дзегур Г.В. Фінансова спроможність громад: особливості в умовах сучасних викликів. *Публічне урядування*. 2024. № 3 (40). С. 58–71. [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-3\(40\)-8](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-3(40)-8).
3. Соколюк І.І. Фінансова спроможність ОТГ як фактор забезпечення регіонального сталого розвитку. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 2 (53). DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-60>.
4. Ніколаєнко Ю.В. Державне регулювання і фінансова безпека банківського сектору України: проблемні питання та шляхи вирішення. *Науковий вісник Полісся*. 2017. № 3. Ч. 2. С. 131–137.
5. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.06.2026).
6. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 12.06.2026).
7. Пасічний М. Д. Фінансова політика держави: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 440 с. DOI: <http://doi.org/10.31617/m.knute.2019-231>.
8. Кузнецова А.Я., Клішук О.В. Теоретична концепція таргетування цінової стабільності: ревізія засадничих принципів провадження монетарного режиму. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2017. Вип. 2. С. 388–396.
9. Павлюк О.О. Сучасні тенденції розвитку світової банківської системи. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 9. Ч. 4. С. 22–25.

REFERENCES

1. Maliborskyi, P. (2023). Finansovo-biudzhetna spromozhnist terytorialnykh hromad [Financial and budgetary capacity of territorial communities]. *Publichne upravlinnia: kontseptsii, paradyhma, rozvytok, udoskonallennia – Public administration: concepts, paradigm, development, improvement*, 6, 131–140. <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2023-6-131-140> [in Ukrainian].
2. Dzhehur, H.V. (2024). Finansova spromozhnist hromad: osoblyvosti v umovakh suchasnykh vyklykiv [Financial capacity of communities: features in the context of modern challenges]. *Publichne uriaduvannia – Public administration*, 3 (40), 58–71. [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-3\(40\)-8](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-3(40)-8) [in Ukrainian].
3. Sokoliuk, I.I. (2025). Finansova spromozhnist OTH yak faktor zabezpechennia rehionalnoho staloho rozvytku [Financial capacity of ATC as a factor in ensuring regional sustainable development]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable economic development*, 2 (53). DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-60> [in Ukrainian].
4. Nikolaienko, Yu. V. (2017). State regulation and financial security of the banking sector of Ukraine: problematic issues and solutions. *Naukovyj visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissya*, 3(2), 131–137. [in Ukrainian].
5. Zakon Ukrainy «Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini» [Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine"]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
6. Podatkovi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> [in Ukrainian].
7. Pasichnyj, M.D. (2019). *Finanova polityka derzhavy [Financial policy of the state]*. Kyiv: Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t. DOI: <http://doi.org/10.31617/m.knute.2019-231> [in Ukrainian].
8. Kuznietsova, A.Ya. & Klischuk, O.V. (2017). Teoretychna kontseptsia tarhetuvannia tsinovoï stabilnosti: reviziia zasadnychykh pryntsyviv provadzhennia monetarnoho rezhymu [The theoretical concept of targeting price stability: revision of the fundamental principles of the implementation of the monetary regime]. *Finansovo-kredytna diialnist': problemy teorii ta praktyky – Financial and Credit Activities: Issues in Theory and Practice*, 2, 388–396 [in Ukrainian].

9. Pavliuk, O.O. (2014). Suchasni tendentsii rozvytku svitovoi bankivskoi systemy [Modern trends in the development of the world banking system]. *Naukovyj visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu – Scientific Bulletin of Kherson State University*, 9(4), 22–25 [in Ukrainian].

Історія статті / Article history:

Подано до редакції / Submitted to the editorial office (13.06.2026);

Прийнято до друку / Accepted for publication (20.09.2026);

Опубліковано / Published (10.10.2026)